

GILLET 2011

Tidskrift för Carlstads-Gillet • Årgång 20 • Nr 24

GILLET

Tidskrift för Carlstads-Gillet
Nummer 24, årgång 20, 2011

ANSVARIG UTGIVARE

Per Berggrén

ADRESSUPPGIFTER

Carlstads-Gillet
c/o Karlstads kommun
Gamla Wermlandsbanken
651 84 Karlstad
054-15 84 09
carlstads-gillet@telia.com
www.carlstads-gillet.s.se
Besöksadress Tingvallagatan 13

KONTAKTPERSON

Erik Hellberg, skrivare
Gökärtsgränd 12, 653 45 Karlstad,
054-56 20 09

REDAKTION

Per Berggrén
Marie Aakre
Landgången 29, 652 27 Karlstad,
0730-97 04 61
perberggren.mac@me.com

TEXT OCH FOTO

Marie Aakre/Per Berggrén där annat ej anges

LAYOUT

Per Berggrén

TRYCK

Knappen i 550 exemplar

CARLSTADS-GILLET'S RÅD

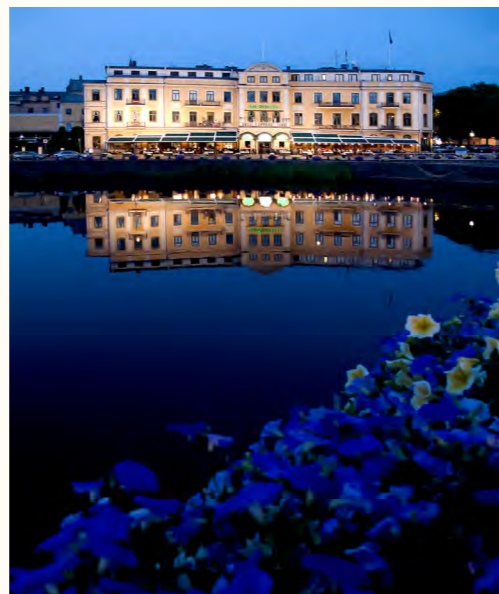
Ålderman	Monica Elgh
Vice ålderman	Karl Axel Hjerdt
Skrivare	Erik Hellberg
Skattmästare	Per Anders Olson
Arkivarie	Mikael Lundström
Munskänk	Kjell Lenander
Bisittare	Anna Hedstrand
Bisittare	Marie Aakre
Bisittare	Margareta Widstrand
Bisittare	Eva Lejrin
Bisittare	Charlie Skoghäll

VALDELEGERADE

Barbro Järliden (sammankallande),
Lars Miliander och Ragnar Hedin.

Innehåll 2011

- 3 Åldermannen har ordet *Monica Elgh*
- 4 I huvudet på en avgående ålderman, *Per Berggrén*
- 6 Stadshotellet *Marie Aakre/Per Berggrén*
- 14 Höstgillet 2010 *Marie Aakre*
- 18 Dagens byggnader blir kulturhistoria i morgon *Inger Berggrén*
- 23 Joakim Johansson, konstnär i Karlstad *Marie Aakre*
- 30 Vårgillet 2011 *Marie Aakre/Per Berggrén*
- 34 Vattentornet på Herrhagen *Sven Larsson*
- 35 Diverse information

Bilden på framsidan, Stadshotellet en sommarkväll, ingår i Per Berggréns nyutkomna bok *Ett år i Värmland*.

Åldermannen är stolt och glad över att få leva i vårt vackra Karlstad.

MONICA ELGH

Åldermannen har ordet

Sedan jag blev vald till Ålderman, har jag funderat en hel del på mitt förhållande till Karlstad från den dagen jag som 8-åring vid Pappas hand gjorde min entré i staden via den höga breda trappan vid Östra station.

Därifrån vandrade vi genom Haga till Norra Skolan. Det var tidigt 40-tal och Haga såg helt annorlunda ut än det gör i dag. För att komma över kanalen var man t.ex tvungen att passera Hagabron eller – som vi barn ofta gjorde – springa över slussportarna.

Vår familj bodde det första året i det fyra våningar höga, vita huset bredvid Guldstfabriken. Strax intill fanns en brädgård och närmast kanalen låg Hyttan, där det bodde massvis med barn.

Alla dessa byggnader på dåvarande Götgatan – nu om döpt till Tage Erlandergatan – är borta och ersätts idag av det stora nyuppbbyggda CCC med sin hänförande utsikt över Klarälven med Gamla Stenbron och dykdalberna.

Vi flyttade efter något år till färghandlare Claes Martins hus vid Hagatorget. Det låg granne med Centralpalatset eller Österbergs hus, som vi kallade det efter järnhandeln, som var inrymd i bottenvåningen tillsammans med Apoteket Beckasinen och en frisörsalong. Från vår balkong kunde man se Flickskolan, där jag var elev under fyra år.

I alla hus runt Hagatorget fanns småföretagare som spekerihandlare, slaktare, skraddare, modist, fotograf och elektriker. Längre ned på Nygatan låg en skoaffär, ett stenhug-

geri och IOGT. Ett ölsjapp och t.o.m Systemet var placerat i närheten.

Efter avslutade studier i Lund flyttade jag med man och barn åter till Karlstad. Här hade under tiden nya stadsdelar vuxit upp. Vi erbjöds en lägenhet på Norrstrand i ett område, där det tidigare legat en handelsträdgård. 1963 hade familjen vuxit och vi byggde oss ett hus vid gamla Sjötullsborg nedanför Kvarnberget.

Numera promenerar jag nästan dagligen, ofta i Mariebergsskogen, där man kan följa årstidernas växlingar både bland djuren och i den vackra skogen.

Att strosa längs älven på norra sidan från Karl IX:s bro mot Residenset ger blandade känslor. Mycket är vackert, men nog skulle många med mig glädjas om ”Båten” och korvkiosken flyttades bort.

Att besöka Sandgrundsudden ger många skönhetsupplevelser, särskilt nu i vårens tid. Om man fortsätter stråket österut under Sundstabron, förbi Gamla Badhuset och vidare över den lilla kanalbron, bjuder Karlstad på ännu en fantastisk vy. Tillblivelsen av Nya CCC liksom det om- och tillbyggda Operahuset tillhör årets stora positiva händelser.

Jag är stolt och glad över att få leva i vårt vackra Karlstad och att få följa stadens fortsatta utveckling.

En skön och avkopplande sommar önskar jag alla Carlstads-Gilletts medlemmar!

Jag känner att jag på något sätt vill göra en sammanfattning av min tid i rådet och samtidigt tacka rådets medlemmar och alla Carlstads-Gilletts övriga medlemmar för det förtroende jag fick när jag valdes till ålderman.

PER BERGGREN

I huvudet på en avgången ålderman

Tiden går fort när man har skoj... En gammal uttjatad floskel som är bra att ta till när man plötsligt upptäcker att ett antal år passerat utan att man egentligen har uppfattat det. Så är fallet med mitt egagemang i Carlstads-Gillet. Mina nio år i Gillets råd, varav fem som dess ålderman, är en tid som för mig framför allt förknippas med en spännande inblick i Karlstads historia och möten med många intressanta människor.

Mycket av det som händer i en förening är rena rutinåtgärder. Det handlar om ansökan om bidrag för att kunna bedriva en viss verksamhet och det handlar om att besvara skrivelser och annat som mer eller mindre rullar på av sig självt med en väl fungerande stab. Men det är det annorlunda som man minns och som gör att tiden går fort.

KVINNOR I CARLSTADS-GILLET

Två för föreningen viktiga företeelser omger min tid i Carlstads-Gillet, två företeelser som inneburit att föreningen har blivit en modern institution i Karlstad. År 2001 föreslog rådet att kvinnor skulle kunna bli medlemmar och vid höstgillet samma år togs ett första beslut om stadgeändring. Vid vårgillet 2002 fastställdes de nya stadgarna och vid höstgillet 2002 invaldes de första två kvinnorna, Barbro Järliden och Ann-Margret Cohén.

En ännu större händelse ägde rum vid höstgillet 2010 då den första kvinnan, Monica Elgh, valdes till ålderman i Carlstads-Gillet som min efterträdare. Under mellantiden har ett stort antal kvinnor blivit medlemmar vilket naturligtvis är mycket glädjande och självklart för en förening som rymmer medlemmar som vill vårda stadens historiska arv.

TILL GAMLA WERMLANDBANKEN

Under nästan 30 år hade Gillet haft Gamla gymnasiet som en väl fungerande föreningslokal. Här fanns goda utrymmen lämpade både till förvaring av Gillets tillhörigheter och för rådsmöten. Min första åtgärd som nyvald ålderman 2005 blev att hitta en ny föreningslokal eftersom kravet på marknadsmässig hyra i Gamla gymnasiet innebar att Gillet inte kunde bo kvar där. Det hela löste sig på ett utmärkt sätt då kommunen välvilligt ställde upp och släppte in Gillet i Gamla Wermlandsbanken, där vi fick disponera ett utrymme till kansli. I denna anrika byggnad, en av stadens allra vackraste hus, fick vi också möjlighet att bedriva våra vår- och höstgillen. Flytten hit blev en avancerad operation där föreningens tillhörigheter på grund av utrymmesbrist måste uppdelas på både Värmlands Museum och Värmlandsarkiv, där nu delar av Gillets samlingar finns deponerade.

FRAMTIDSRÅDET

Då och då uppkommer kontroversiella förslag från myndigheternas sida om stadens utveckling. Ibland går detta ut över bebyggelse som har ett historiskt värde eller ytor som kan betraktas som värdefulla därför att de är obebyggda. Det som finns kvar från tiden före den förödande branden 1865 är inte så mycket men det bidrar till att man inser att staden har en lång historia. Under min tid i rådet har diskussioner om Wennbergsvillan i Viken rasat. Gillets uppfattning att flytta huset till Mariebergsskogen för att bygga upp ett Gamla Karlstad klingade ohört och huset revs 2006.

En viss framgång kan kanske Gillet ändå ta åt sig äran av

då planerna på att uppföra ett högt hus på parkeringen vid Gamla badhuset lades på is. Gillet framförde synpunkten att en mer detaljerad plan måste utarbetas innan man över huvud taget kan ta ställning.

En fråga som nu ligger i stöpsleven är hanteringen av Vågmästarbostaden på Kanikenäset. Villkoret för bebyggelse på Kanikenäset var redan från början att Vågmästarbostaden skulle stå orörd, vilket framgår av gällande detaljplan.

Boende i kvarteret Vågmästaren vill ha bort bygganden. Kommunen och museet vill att den skall stå kvar. Personligen anser jag att huset hamnar i en mer sammanhållen enhetlig miljö om den flyttas över Hammaröleden och placeras i anslutning till de äldre byggnader som finns där.

Dessa och liknande frågor gjorde att Carlstads-Gillet tog initiativ till bildandet av Framtidsrådet där Gillet, tillsammans med Hembygdsföreningen och Karlstad Lever, med större tyngd skall samverka med myndigheterna då kontroversiella planer presenterades. Min förhoppning var, och är, att denna organisation, skall kunna vara en trovärdig medspelare då myndigheterna önskar synpunkter på Karlstads utveckling.

CARLSTADS-GILLET FÖRFATTARSTIPENDIUM

Litteratur ligger i värmlänningens gener. Årligen utkommer en mängd böcker som handlar om Värmland. Detta innebar att Gillet hade en idé om att årligen dela ut ett stipendium för att uppmuntra till skrivande av litteratur om Karlstad. Tyvärr visade det sig att den tävling som utlystes av Gillet drunknade i alla andra litterartävlingar. I stället för att varje år kora en vinnare i en skrivartävling beslutade rådet att en stipendiat skulle utses då rådet fann en lämplig mottagare.

MÄNNISKORNA

Det som emellertid gett mig som ålderman den största stimulansen har varit möten med människor. De som verkligen brinner för att vår stad skall behålla det lilla vi har av ett historiskt arv är värda all respekt. I egenskap av redaktör för vår medlemstidning Gillet har jag fått förmånen att träffa några av dessa personligheter. Sven Larsson kunde allt om staden och han delade frikostigt med sig av sina kunskaper. Olov Wennberg, som var med när Carlstads-Gillet bildades, mindes gamla tider. Har jag haft några frågor om gamla Karlstad har Anders Blomqvist alltid haft svar på allting. Benkt Eriksson, sonsonen till Christian Erikssons bror Ola, berättade

initierat om hur det var när Karl IX-statyn i Residensparken kom till. Syskonen Ronge, Anita, Leif och Lars, har fört arvet från sin far Mats vidare. Listan kan göras lång.

Dem som jag har träffat mest är ju naturligtvis rådsmedlemmarna. Några har kommit, andra har gått. Några stöttelepelare har funnits med hela tiden. Skrivaren Erik Hellberg har lagt ner ett enormt arbete för att få allt att fungera i Carlstads-Gillet. Han har varit det nav runt vilket allt har roterat och med en aldrig sviktande energi har han tagit till sig och löst alla uppgifter med stor noggrannhet. Det är många som jag skulle vilja räkna upp men det är omöjligt så jag framför härmed ett gemensamt tack till alla goda medarbetare.

GILLENA

Att vårda Karlstads historia är naturligtvis en av Gillets stora uppgifter. Men väl så viktigt är att ordna vår- och höstgillen så att de får en form som gör att många vill komma och träffa gamla och nya vänner. God mat och trevliga arrangemang är viktigt för att göra Carlstads-Gillet attraktivt.

TIDNINGEN

Allting har sin tid. När jag nu har lämnat åldermannskapet till Monica tycker jag ändå att jag inte helt kan släppa taget om Carlstads-Gillet. Därför är jag kvar som redaktör för Gillet. Med stor tillfredsställelse hälsar jag då Marie Aakre välkommen som medarbetare. Årets tidning är vårt första gemensamma verk och hennes förmåga att behandla svenska språket och hennes erfarenheter från tidningsvärlden är mycket välkommen hjälp när tidningen skall framställas. Uppdelningen oss emellan är i stora drag att hon skriver och jag fotograferar och svarar för layouten.

I detta sammanhang vill jag uppmana alla att tänka efter om ni inte har något som kan vara intressant att skriva om i tidningen.

AVSLUTNING

Ja, detta var en liten återblick på mina nio år med Carlstads-Gillet. Det har varit spännande och intressanta år som rasat iväg egentligen alldeles för fort. Jag bär med mig många fina minnen av spännande människor och Karlstads historia. Min förhoppning nu är att Gillet skall fortsätta på den inslagna vägen, att locka nya kvinnor och män att engagera sig och komma på mötena och bidra till att Carlstads-Gillet lever vidare och utvecklas och tillsammans med övriga kulturföreningar bidrar till att vi kan leva i en bra stad.

Fredrik Thorsvret berättar Stadshotellets historia i Hybelejensalongen.

Stadshotellet är klassisk mark. En mängd celebriteter har övernattat här och här bildades Carlstads-Gillet den 18 februari 1944. Hotellet fyller i år 140 år.

Stadshotellet

I vår är det 140 år jämnt sedan Stadshotellet i Karlstad slog upp sina portar – den 1 maj 1871. Själva byggnaden hade dock stått klar sedan hösten 1870.

Tillblivelsen av Karlstads stadshotell blev en komplicerad och omdebatterad historia med många turer fram och tillbaka i dåvarande drätselkammare och stadsfullmäktige.

Från början var det kommunen som ägde själva fastigheten Stadshotellet och bjöd ut den till arrende. När hotellet väl var klart fann man först ingen som var intresserad av att driva det. Folk i allmänhet ansåg hotellbygget vara ett våghalsigt projekt, man hade svårt att se vad Karlstad skulle ha för nytta av ett så stort och vräkigt hotell.

Parti av Paul Piltz' målning i Hybelejensalongen, Hybelejen flyger över Clara Elf.

Det berättar Fredrik Thorsvret, sedan tre och ett halvt år direktör för Elite Stadshotellet i Karlstad, som hotellet numera heter och som ägs av Bicky Chakraborty.

HYBELEJENSALONGEN

Vi har slagit oss ner i Hybelejensalongen på gatuplanet i det anrika hotellet. Här är väggarna fyllda med målningar som återspeglar händelser i de mytomspunna Karlstadsborna Carl Jacob Heubleins och Anna Maria Holtz', mera känd som Sola i Karlstad, liv.

– Det här rummet är en del av det ursprungliga köket, fortsätter Fredrik Thorsvret. Efter en större ombyggnad gjordes det 1944 om till minnesrum för Hybelejen och Sola i Karlstad. Målningarna är gjorda av Paul Piltz. Här har vi ofta konferens- och frukostmöten i dag, det är en avspänd och fin miljö att sitta i.

ETT STADSHOTELL EFTER BRANDEN 1865

Fredrik Thorsvret är väl insatt i Stadshotellets historia.

– Jag hade väl jobbat här någon vecka när det en dag klev in en äldre gentleman på mitt kontor och presenterade sig som Sixten Stenholm, före detta hotelldirektör på Stadshotellet i Karlstad.

Genom denne trevlige och synnerligen minnesgode herre blev nuvarande stadshotellsdirektören inslussad i hotellets historia, inte minst genom rekommendationen att läsa boken *Bland Kungar och kavaljerer i Värmland* som Henry Odén, dynamisk vd för hotellet åren 1920-56, skrivit. Utgiven 1945 med anledning av ett dubbelt jubileum – 1945 fyllde Stadshotellet som byggnad 75 år och samtidigt hade familjen Odén drivit företaget i 50 år.

Henry Odéns berättelse börjar vid tiden för den stora branden i Karlstad 1865. Uppförandet av ett stadshotell ingick i stadsplanerna när staden skulle återuppbyggas.

– Vid den här tiden var det högsta mode med stadshotell, konstaterar Fredrik Thorsvret. Varje mellanstor stad med lite självaktning skulle ha ett stadshotell. Det hängde samman med järnvägsnäten som bredde ut sig och handelsresandet som tog fart.

Karlstad var inget undantag och valet av tomt för det nya stadshotellet vållade inte någon större debatt. Med sin enastående vackra utsikt mot Clara Elf ansågs platsen i hörnet av Kungs- och Elfgatorna synnerligen väl lämpad.

Men sedan följde en rad turer med byggnadsförslag som lades fram, förkastades och återremitterades innan stadsfullmäktige under häradshövding F F Maechels ordförandeskap

Röda salongen i Festvåningen.

Del av möblemangset, designat Axel Einar Hjorth, i dåvarande Kungliga Automobilklubbens salong.

Stadshotellet som det såg ut då det var nybyggt år 1871.

Silfover - Konto 1895

6 st	Wattenkannor	.8kr	48 -
1.	Leggymfat		33 -
4.	fåthällare	.3kr	12 -
8.	fr.	.35kr	7 -
2.	Tändpetarställen	.7kr	14 -
1.	Toddymått		8 -
1.	Gradmätare f 1/1		6 -
1.	fr. " 1/2		4 -
18.	Äggkoppar	2kr	36 -
12.	Soppsleifar ston	6kr	72 -
13.	fr. mindre	5kr	60 -
6 st	Thesilar	3kr	18 -
4 st	Smittläggare ston	3kr	12 -
1.	Kaffeserwis		59 -
1.	" "		41 -
8.	Lärskedar	.4kr	32 -
2.	Trano		28 -
12.	Köttmålskåp	.1,40kr	16 80
9.	Brödtorgat 27 Cm.	.8kr	72 -
3.	fr. 25.5.	.7kr	21 -
12.	Assieller	4kr	48 -
9.	"	.5kr	45 -
6.	Flaskbrickor	.1,75	10 50
6.	Sesongpor	.9kr	54 -
6.	Wattenkannor	.8kr	48 -
2.	Champagnekylar	.30kr	60 -
2 st	Toddymått f 1/1 1/2	.8kr	16 -
10 st	Sockerdosor	.25	25 -
2.	Ströckerställen	.21kr	42 -
12.	Saltflaskor	.1,75	21 -

beslutade ge uppdraget att bygga hotellet till arkitekten och byggmästaren Wilh. Lidbom.

De 85 000 riksdaler som byggnadskommittén med stadsarkitekt Sundberg i spetsen, hade kostnadsberäknat projektet till räckte dock inte. Byggmästare Lidbom lyckades inte hålla de ekonomiska kalkylerna utan gick i konkurs och stadshotellsbyggandet fick fullföljas av hans borgenärer, handlaren Kruckenberg och konsistorienotarie Wahlström.

Först efter upprepade annonseringar om arrendeauktioner i både riks- och lokalpress lyckade Karlstads stad rekrytera en hyresspekulant till det nya hotellet.

I NWT från den 26 april 1871 står att läsa:

”Karlstads nya stadshotell, som på fem år blivit övertaget av handlaren Anders Theodor Brattberg, kommer enligt annons i dagens tidning, att öppnas för allmänheten första maj. Hr Brattberg har icke skytt några kostnader för att få detta etablissement att motsvara tidens fordringar på komfort. Restaurationen förestås av en man av facket ifrån Stockholm. Vad lokalerna för resande beträffar är de alla särdeles ljusa och trevliga och nya möbler är det överallt, ifrån det minsta till det största.”

Sida i en inventarieförteckning från 1895. Ovan till vänster en inventariebok från 1898.

Samma dag berättades i NWT att begravningsgudstjänst hållits för drottning Lovisa i Riddarholmskyrkan i Stockholm. Att hennes make, brödrafolkskonungen Karl XV, skulle följa henne i graven redan året därpå, visste man inte då. Inte heller att hans bror och efterföljare på tronen, Oscar II, skulle tvingas avstå den norska tronen efter unionsförhandlingar som hölls i Karlstad 1905.

UNIONSUPPLÖSNINGEN

Medan de svenska unionsdelegaterna då bodde på Grand ho-

tell var de norska inkvarterade på Stadshotellet, som Fredrik Odén – Henrys far – då basade över.

Som matsal fick de norska delegaterna använda dåvarande festsalen. Här hängde ett stort porträtt av Oscar II på väggen. I sin bok berättar Henry Odén att norrmännen bad hotellpersonalen att plocka ner tavlan från väggen. Kanske de tyckte att monarken blickade ner strängt mot dem, skriver Henry Odén. Det hela slutade med att tavlan lånades ut till Grand hotell under de fortsatta unionsförhandlingarna, där man saknade ett större porträtt av regenten.

I dag hänger den stora oljemålningen med sin pampiga guldram till allmän beskådan i en trappavsats mellan Stadshotellets andra och tredje våning.

Fredrik Odén kom till Stadshotellet 1895, närmast från hotell Eggers i Göteborg, där han varit portier. Stadshotellet hade då hunnit bli en etablerad inrättning i Karlstad. Redan i samband med hela nordvästra stambanans invigning mellan Oslo (Kristiania) och Stockholm den 19 juni, en och en halv månad efter Stadshotellets öppnande våren 1871, var det många gäster som bodde på hotellet.

RENOVERING 1895 OCH 1900

När Fredrik Odén tog över hade ytterligare två arrendatorer, Johan Alfred Lindwall och Hanna Svensson, haft hand om driften av hotellet, som nu var i behov av en uppfräschning.

När Fredrik Odén skrev under kontraktet, med en årshyra på 7 500 riksdaler, hade drätselkammaren gått med på att bekosta en grundlig renovering så att hotellet skulle sättas i tidsenligt skick.

Nu skapades en festsalong (något som hotellet tidigare saknat) och den rådande jugendstilen med sina karaktäristiska lampor och jordnära färger, gick som en röd tråd i inredningen. I hjärtat av köket installerades en väldig Bolinderspis, får man veta genom Henry Odéns bok.

I räkenskapsböcker som bevarats från åren 1895-98 och som i dag förvaras hos Värmlandsarkiv, finns upptaget långa listor av nya inventarier som beställts från firmorna Axel Beckman, Norrköping, Joseph Leja (föregångare till NK), Stockholm, Ferdinand Lundqvist, Göteborg och Bolinders Verkstad för trädgårdssoffor.

Resårsoffor, fåtöljer, wienerstolar, marmorbord, lavoarer, toalettblåsar, linoleummattor, belysningsartiklar, servisglas och porslin fördelade på ett antal slutsummor som var och en hamnade på runt 5 000 kronor.

Porträttet av Oscar II som flyttades till Grand hotell då den norska delegationen bodde på Stadshotellet 1905 under unionsförhandlingarna.

Från J A Nygren i Karlstad hade beställts 120 stolar i järn och trä, 60 trädgårdsstolar samt ett stort antal järnbord och kaffekannor för en summa uppgående till i kronor och ören 1.643.81.

Fem år senare var det dags för nästa upprustning. Resanderummen var för få och stadsfullmäktige beslutade investera 25 000 kronor i en påbyggnad av fastigheten utmed Kungsgatan, som resulterade i 14 nya rum som stod klara lagom till novembermarknaden 1900. I samband med novembermarknaden var hotellet alltid överfullt, berättar Henry Odén i sin bok.

Hotellet hade nu runt 50 uthyrningsrum med möbler i mahogny och plyshtyger i glada färger och målade golv, summerar Henry Odén.

UTVIDGNING OCH MODERNISERING

1923 började vattenledningar dras in i hotellrummen som därmed kunde inredas med badrum.

Stadshotellets historia är en evig historia av ständiga förändringar, alltifrån genomgripande till mindre uppputsningar och installationer som har med teknikens utveckling att göra.

Efter att Fredrik Odén 1904 fått köpa Stadshotellet av Karlstads stad inleddes en tid av stora omgörningar. I förväret av fastigheten hade ingått en utökning av hotelltomten mot att han förband sig att uppföra tillbyggnader som tillgodosåg tidens behov av fest-, kafé- och matsalslokaler och skapa en trädgårdsservering med stil och klass.

I augusti 1905 öppnades den nya hotellträdgården med terrasserna ut mot Klarälven. Vid grävarbetet hade man stött på delar av den gamla kyrkogrundmuren och där den passade in fick den ingå i den nya grunden, skriver Henry Odén i *Bland kungar och kavaljerer i Värmland*.

1904 började hotellet dra in elektriskt ljus och när nybyggnationen för 450 000 kronor stod klar ett par år senare hade centralvärme och rikstelefon dragits in i samtliga salonger och hotellrum, som nu uppgick till ett hundratal. 1910 tillkom ytterligare 24 rum. På varje våningsplan fanns nu toaletterum med wc.

Från 1906 och flera år framåt använde Fredrik Odén un-

der vintermånaderna sammarsalen som biograf, Nya Kinetografteatern.

1919 inrättades Karlstads första kyl- och frysrum på Stadshotellet. Sommaren 1920 restaurerades vintermatsalen och inreddes med eleganta möbler i Chippendale-stil från Nordiska kompaniet, formgivna av arkitekt Carl Bergsten (som senare fick i uppdrag att inreda fartyget Kungsholm).

”Inredningen till Karlstads Stadshotell hade spår av Hollywood och lyxkryssningar...”, skriver inredningsarkitekten Rickard Jacobson i en artikel om NK-varuhuset i ett nummer av tidningen Antikvärlden från 2007. Detta apropå de exklusiva möbler i art déco-stil av möbelformgivaren Axel Einar Hjorth som i början av 1930-talet levererades till Stadshotellet från NK:s möbelavdelning och bland annat ingick i inredningen i Kungliga Automobilklubbens salong på hotellet.

Hösten 1920 avled Fredrik Odén hastigt, 53 år gammal, och lämnade över rodret till sonen Henry, som sedan studenten i Karlstad hade förkovrat sig inom hotellnäringen både på hemmaplan och utomlands, men ännu inte fyllt 30.

– Under Henry Odéns tid investerades det mycket här på hotellet, konstaterar Fredrik Thorsvret när han guidar runt i Stadshotellet denna marsdag 2011. Bland annat byggdes ett nytt kök och den tredje våningen, turistvåningen som den kallades, tillkom 1939. Det var ett lågprisboende, små rum med tunna väggar. Men han hade det tufft i perioder också, Henry.

252
Odénrummet

Odénrummet.

Fredrik Thorsvret vid tavlan med förslag på turistutflykter i hotellfoajén.

TURISTRESOR I VÄRMLAND

När ekonomin sviktade en bit in på 1920-talet lanserade han idén att sälja turistresor med Karlstad och Stadshotellet som plattform.

– Henry Odén var tidig med att paketera helhetsupplevelser – resor med boende och mat. Han gick in för att sälja Värmland som turistlandskap och drog hit turister från länder som Holland, Tyskland och USA, fortsätter Fredrik Thorsvret

Nere i hotellfoajén finns ett minne kvar från den tiden. En inglasad Värmlandskarta, där man kan trycka på tre olika knappar, så att det tänds små lampor som visar de olika reserutterna för turister som han satte ihop.

NYRENOVERAT 2008

Tage Erlanderrummet, Beatlesrummet, kungasviten, handelskammarrummet – en del rum har fått namn efter kända värmlänningar och andra celebriteter som bott i just dessa rum på hotellet.

Sven-Ingvarssviten inreddes lagom till bandets 40-årsjubileum, ja – och så Odénrummet förstås – inrett till Fredrik och Henry Odéns minne.

– För två och ett halvt år sedan totalrenoverade vi alla hotellrummen, berättar Fredrik Thorsvret.

Ett hundratal av rummen är inredda i en modern och ganska avskalad stil, men som ändå känns varm tack vare fint balanserade färger på möbler och textilier. Badrummen

har fått sin egen karaktär genom ett personligt engagemang av hotellets ägare Bicky Chakraborty, som är född i Indien. Handfat, kommoder och kranar är direktimporterade från Indien. Resten av hotellets totalt 138 hotellrum har fått behålla sin klassiska gustavianska stil.

Tittar man in i festvåningens empirsalong och matsal kan man konstatera att inredningen till stor del härstammar från förra sekelskiftet eller tidigt 1900-tal. Vackra kristallkronor från tiden och speglar och tavlor med förgyllda ramar. Nytt möter gammalt – men själen från det förgångna lever kvar. Här kan man riktigt känna närvaron av forna tiders storslagna kungamiddagar, glamorösa baler och galafester.

Att det var klass på de festdukade borden vid de riktigt högtidliga tillfällena, kan man utläsa från en inventarieförteckning från 1954 (Värmlandsarkiv). I den långa uppräkningslistan av glas, porslin och bestick som hotellet förfogade över finns bland annat en festvåningsservis med ”äkta guldkanter” och ”belgiska kungaservisen i brändförgyllt brons och bergkristall från konung Oscar I:s hov” med tillhörande spegelglasbrickor.

HOTELLETS HISTORIA VIKTIG

– I dag är vi noga med att all personal får information och utbildning i Stadshotellets historia. Vi vill lyfta historien för att man ska kunna ge mer än bara tak över huvudet, säger nuvarande hotelldirektören.

Vi korsar kvarteret diagonalt och hamnar ungefär rakt ovanför Restaurang Munken. Här hade familjen Odén sin privata våning.

– Ja, Henry Odén köpte med tiden hela det här kvarteret, säger Fredrik Thorsvret. Munken och Hollandia ägde han också, men de ingick inte i hotellrörelsen.

Det var genom Munken som Sixten Stenholm indirekt knöts till Stadshotellet. Sixten Stenholm kom till Karlstad 1941 för att bli chef för Eparestaurangen. Efter kriget rekryterades han av Henry Odén för att ta hand om Munken som börjat gå med förlust.

– Först tackade jag nej eftersom jag ville tillbaka till hotellbranschen, där jag hade börjat min bana, berättar Sixten Stenholm, 93 år, i telefon från hemmet på Norrstrand i Karlstad.

Det blev en kompromiss de båda herrarna emellan.

– Vänder du de röda siffrorna till svarta på ett år får du bli min assistent, förkunnade källarmästare Odén.

Och det lyckades Sixten Stenholm med och knöts därmed till hotellet. Året var 1947. Efter Henry Odéns bortgång 1956 var han verksam som vd vid Stadshotellet fram till sin pensionering 1982.

– Med bilismen och motorhotellen var det många av landets stadshotell som gick under – revs eller byggdes om till något annat än hotell, påpekar hotelldirektör Thorsvret.

Ett öde som Karlstad undgick.

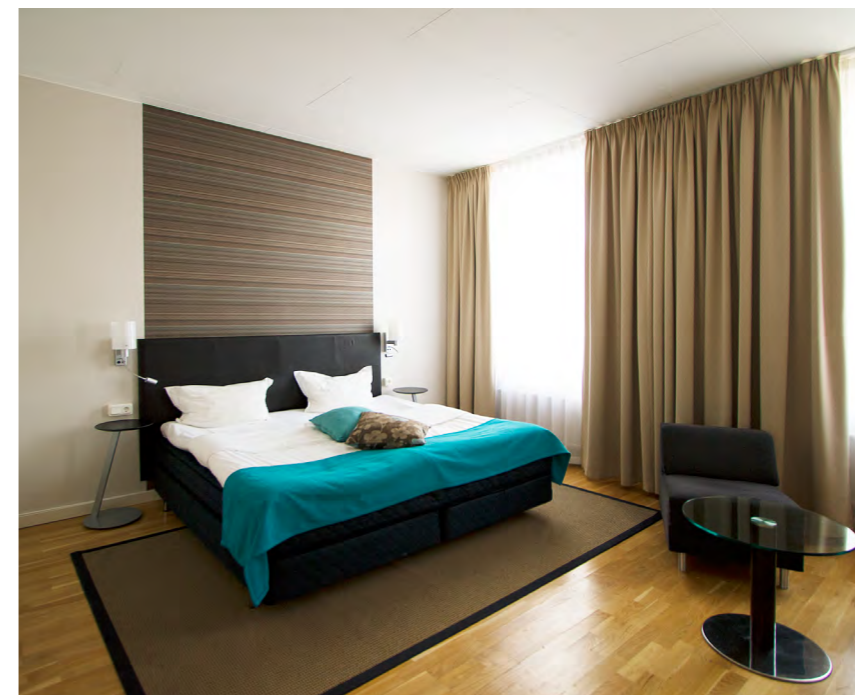
1984 köptes Stadshotellet i Karlstad, som då hade ägts av familjen Odén i nästan 90 år, av Bicky Chakraborty. Sedan 2001 är hotellet en del av Elite Hotels of Sweden där The Bishops Arms ingår. Den är i dag Sveriges enda svenskägda hotellkedja, grundad av Bicky Chakraborty, som 2009 blev Årets företagare.

– Han har skött Stadshotellet i Karlstad på ett strålande sätt! säger Sixten Stenholm, som fortfarande besöker hotellet varje vecka i samband med Rotarymöten.

– Stadshotellet är verkligen en stor kärlek i mitt liv! avslutar han.

Kända personer som bott på hotellet har gett namn åt "sina" rum.

Ett modernt nyrenoverat rum, designat av Elite-hotellens ägare, Bicky Chakraborty.

Badrummen har inretts med kranar och handfat från Indien.

Carlstads-Gilletts nya ålderman, Monica Elgh, och hennes företrädare, Per Berggrén.

Ett historiskt höstgille med Carlstads-Gilletts första kvinnliga ålderman.

MARIE AAKRE

Höstgillet 2010

Två milstolpar passerades i Carlstads-Gilletts historia på Höstgillet av årgång 2010. För första gången valdes en kvinna till ålderman och för första gången gick Gilletts medlemsantal förbi 400-strecket.

Uppslutningen var god, 140 medlemmar hade infunnit sig till förhandlingarna som inleddes i trivsam stämning efter förfriskningar i foajén. Åtta nya medlemmar intogs denna gång och därmed räknades antalet Gillesmedlemmar

till sammanlagt 404. Fantastiskt glädjande att intresset för Gillet hela tiden ökar!

I rådsberättelsen över gångna verksamhetsåret framhöll avgående ålder mannen Per Berggrén att Gillet blivit bättre på att vara aktivt utåt. På Värmlands museum bidrog Gillet i början av 2010 med visning av gamla Karlstadsbilder i samband med arrangemanget En dag om Karlstad, händelser, människor & miljöer. Gångna höst deltog Gillet vid en

Nya medlemmar intagna vid höstgillet 2010: Ingmar Aspenvall, Karin Aspenvall, Torkel Elgh, Ulf Hagberg, Ulf Nordentjell, Pia Quarfordt, Lennart Sjöstedt och Bo Wallin.

Avgående medlemmar avtackas för goda insatser i Gilletts råd: Vice ålder mannen Martin Edman och bisittarna Anne-Margret Cohén och Bill Ivarsson. Ålder mannen är dessutom på väg att överlämna Carlstads-Gilletts hedersgåva till Martin Edman för hans nioåriga medverkan som Gilletts vice ålder man.

Saken är klar. Per Berggrén har överlämnat åldermannakedjan till Monica Elgh. Vice åldermannen Martin Edman och skrivaren Erik Hellberg applåderar.

bibliotekskväll i Bibliotekshuset med berättelser runt gamla Karlstadbilder, medverkade också i Kulturarvsdagen och var ute och informerade om Carlstads-Gilletts verksamhet hos SPF Tingvalla.

Under arbetsåret har Gillet investerat i en ny tip top-modern it-utrustning. En rad gåvor har mottagits; tre pärmar med tidningsartiklar från Gunnar Hedins dödsbo, en dvd om Karlstads första biograf som innehades av B.F Andersson, KMW-bilder från tiden 1860-2010, akvarellen "Läroverkspojarnas fackeltåg" samt en berättelse om Wäse Grynverk 1898, "Entreprenörerna", av Bo Hidén.

Men den stora händelsen på höstgillet 2010 var förstas val av ny ålderman. Som denna gång alltså blev en kvinna!

Per Berggrén hade av sagt sig omval efter fem mycket förtjänstfulla år och till ny ålderman valdes enhälligt Monica

Elgh. I decennier har hon varit aktiv i Karlstads kommunpolitik och landstingspolitiken i Värmland. Monica Elgh tackade varmt för det stora förtroende som visats henne och Per Berggrén lovade, sedan han avtackats med blommor, att fortsätta bidra med sina värdefulla insatser som redaktör för Gillet.

Även på andra poster blev det en del förändringar i sammansättningen av rådet. Martin Edman avtackades för nio år som vice ålderman, Bill Ivarsson för mångårigt arbete som munskänk och senare bisittare och Ann-Margret Cohén för två år som bisittare. Till nya bisittare förslög valberedningen Anna Hedstrand, Margareta Widstrand och Marie Aakre som samtliga valdes på två år.

Per Berggrén höll ett inspirerat tal på temat "Varför finns Carlstads-Gillet och vad gör Gillet". Han uppehöll sig här

Den hemliga underhållningen under kaffet bestod av gammal god jazzmusik framförd av Göran Nyberg på bas, Jonas Kullgren på banjo och Per Berggrén på klarinet.

kring milstolparna i staden som, präglad av ett antal förödande bränder, under århundradena utvecklats till det Karlstad vi har i dag.

Supé följde sedan och lagom till kaffet var det dags för "kvällens hemliga gäst". Här gjorde Per Berggrén själv entré med sin klarinet tillsammans med Jonas Kullgren på banjo och Göran Nyberg på bas. De kyliga senhöstvindarna som svepte runt Stora torget utanför det gamla bankpalatset var med ens väldigt långt borta. Härligt uppsluppen New Orleans-jazz spred en varm stämning i den sena kvällstimman.

Avgående åldermannen avtackades med blommor för nio års tjänst i Gillets råd varav fem år som dess ålderman.

Tillbyggnaden på Värmlands Museum, ritad av Carl Nyrén och invigd 1998.

INGER BERGGREN

Dagens byggnader blir kulturhistoria i morgon

Det är ofta enkelt att tycka om äldre byggnader och ogilla de yngre – men var går gränsen för det vi tycker om och det vi ogillar?

För oss karlstadsbor är Sockerslottet vackert – det tycker vi om! Gamla gymnasiet, biskopsgården, husen utefter Älvgatan, Frimurarhuset och Gamla Wermlandsbankens huvudbyggnad uppskattar vi också. Naturligtvis kan jag räkna upp ytterligare ett stort antal byggnader, som är speciella och som anses omistliga för vår stadsmiljö.

Ju närmare nutidens byggnader vi kommer desto svårare är det dock, att peka ut sådana som människor i allmänhet har ett positivt förhållande till. För det mesta har man starka negativa känslor för dem. Varför är det så?

Arkitektur – byggnadskonst – är tillsammans med måleri, skulptur, poesi och musik en av de fem sköna konsterna. Den är emellertid mycket mer komplex än till exempel måleri eller musik. Arkitekturen skall bland annat ge plats åt människor att vistas i den.

När Mozart skrev sin musik på 1700-talet reagerade människorna negativt på den – idag betraktas han så gott som ett helgon. Picasso ansågs som smått galen när han gjorde sina egenartade målningar – idag är han geniförklarad.

Man kan dra paralleller mellan de olika konstformerna: det som är gammalt och vant tycker man i regel om, medan man däremot ibland ogillar det som är nytt och som ofta är en reaktion på det invanda. Men efter hand, som nya gene-

rationer upplever det som en gång var nytt, så blir även detta gammalt och vant. Imorgon är idag historia!

Under efterkrigstiden och fram till 1975 revs det flitigt i många samhällen och städer. Det gällde att förnya sig och att anamma tidens ideal. Olika politiska beslut låg till grund för förändringsprocesserna och dessutom hade bilen kommit för att stanna och ge frihet åt människorna. Epa- och Domusvaruhus byggdes i snart sagt varje samhälle och parkeringshus skulle finnas i nära anslutning. Det utvecklades en något enahanda arkitektur. Dessa byggnader är idag en del av vår kulturhistoria.

Året 1975 utropades till Byggnadsvårdsår och en vändning beträffande såväl rivning av byggnader som utformning av landets tätorter kunde märkas.

Jag tror inte att någon idag skulle drömma om att sätta spröjsar på fönsterna i funkishusen på Sundsta. Kanske har de blivit tillräckligt gamla för att man skall respektera dem som de är? Men jag har sett att man i modernare hus försöker få en form av nostalgikänsla genom att bland annat sätta spröjsar på enluftsfönster. Hur man möblerar sin lägenhet inomhus kan inte ha någon betydelse, men när man förändrar fasaden, – till exempel spröjsar fönster – gör man ett ingrepp i stadsbilden, som inte är acceptabelt.

I samband med ombyggnader och renoveringar av byggnader, stora som små, är det viktigt att byggnadens särart respekteras. Under ROT-renoveringarnas högkonjunktur på 1980-talet förstördes många hus. På grund av att man fick fördelaktiga bidrag till energibesparande åtgärder tilläggisolerades fasaderna och man bytte fönster. När man tilläggisolerade fasaderna var man i regel tvungen att även bredda grundläggningen av byggnaden. I vissa fall gjordes detta på enklast möjliga sätt: man satte en konsol eller murade på en balk på grunden utan att förstärka ända ner till bottenplattan. När man sedan bytte fönster (eller lät de gamla sitta kvar i ursprungligt läge) och placerade dem där de gamla hade suttit, så fick man för djupa fönsternischer, som inte alls passade in. Nu har det gått ett antal år sedan denna renoveringshysteri rådde och jag tror att vi har lärt oss en del av detta. Till exempel kan jag konstatera att Orrholmens lamellhus har renoverats på ett mycket varsamt sätt och dessutom har man byggt till ett punkthus, som verkligen är ett tillskott till miljön i området.

Restaurang Sandgrund projekterades och byggdes rekordsnabbt efter det att stadsträdgårdens restaurang hade brunnit

Exempel på hur fasaden förfulades genom djupa fönsternischer och onaturlig grundläggning då man tilläggsisolerade i samband med ROT-renoveringarna på 1980-talet.

ned i slutet av 1950-talet. Sandgrund blev genast känt över hela Sverige och dessutom omnämnt i internationella sammanhang. Som ung teknolog på Chalmers i Göteborg fick jag se bilder på Sandgrund och professorn, som föreläste prisade byggnaden som Mies van der Rohe-inspirerad. (Mies van der Rohe var en av de ledande arkitekterna i Bauhaus, en känd tysk högskola för arkitektur och industridesign. Bauhaus stängdes 1933 av nazisterna.) Idag är Sandgrund renoverad till oigenkännlighet och det arkitekturhistoriska värdet har gått förlorat.

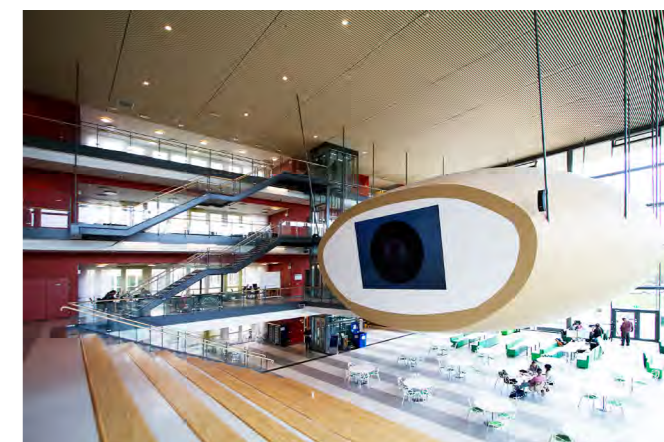
Karlstad har många ovärderliga ”landmärken” från efterkrigstiden, som inte får försvannas eller gå förlorade: Löfbergsanläggningen med de båda ”skraporna” är symboler för staden och dess näringsliv liksom bankhuset i nordöstra hörnet av torget. Glashuset på Drottninggatan med alla sina biografialonger från 1980-talet är också en del av vår kulturhistoria. Stadshuset från tidigt 1960-tal och stadsbiblioteket, som byggdes tio år senare (efter tävling, som vanns av karlstadsarkitekten Janne Feldt) är representanter för den offentliga sektorns expansion och utbyggnad. Även Länsstyrelsens byggnad och Karolinen är tydliga spår av vårt nuvarande samhälles utveckling och förändring.

Värmlands museum med ursprungsdel från 1920-talet och den genialiska sjuhörnade tillbyggnaden från 1990-talet är också intressanta arkitektoniska inslag i vår stad liksom den nu, 2011, invigda konsert- och kongressanläggningen CCC.

Karlstads universitet med alla sina byggnader från varie-

Restaurang Sandgrund. Den övre bilden visar byggnaden som den såg ut från början då den uppmärksammades internationellt som ett fint exempel på dåtidens arkitektur. Den undre bilden visar dagens förändrade fasad. Ursprungsbyggnaden ritades av Wästlunds Arkitektbyrå genom Uno Asplund och invigdes 1960.

rande tider under sena 1900-talet berättar om hur högskolan började i liten skala som filial till Göteborgs universitet och växte sedan för att 1999 bli eget universitet med alla de krav som ställs på ett lärosäte av denna dignitet. Den senaste byggnaden med en hängande äggformad föreläsningssal, som invigdes 2008, visar prov på modern funktionell arkitektur och kommer säkerligen att bli arkitekturhistoria.

Naturligtvis kan jag räkna upp ytterligare byggnader, värda uppmärksamhet, som kommer att bli morgondagens historia. Se Dig själv om i staden och gör Din egen bedömning!

Men Karlstad, som är, och tydligt markerar det, den viktigaste staden i Värmland behöver något, som sätter hela regionen på världskartan. I egenskap av arkitekt tycker jag att det vore intressant med en alldeles speciell byggnad av världsklass med ett innehåll, som också placerar oss som världsledare. Kanske är ett konstmuseum liknande det i Bilbao i Spanien en sådan företeelse? Naturligtvis skall byggnadens

Karlstads Universitet.
Överst: Huvudentrén.
Mitten: Föreläsningssalen Ägget med plats för 100 personer.
Underst: Teknikhusets fasad.
Arkitekt för ovanstående delar av universitetsbyggnaderna är Christian Frisenstam.

form vara speciell för oss, något, som kan visas upp!

Så... bara en sak till: när I 2 flyttade till Kristinehamn utverkade dåvarande regementschefen, överste Dan Snell, att staden skulle få den gamla musikpaviljongen, om man placerade den på lämplig plats i staden. Jag vet att Gillet engagerade sig, men det gick om intet. När man nu ser att stadens torg har fått ett antal röda torgbodas, så tänker man på att det är synd, att staden inte tog emot musikpaviljongen som den fantastiska gåva den var. Lidköping har sitt jaktstolt mitt på torget, varför skulle inte vi kunna ha en musikpaviljong som påminnelse om regementet i vår stad? Och tänk så mycket trevliga aktiviteter, som kunde ha ordnats omkring paviljongen på torget. Detta skulle kunna bli ett signum för staden!

Den gamla Musikpaviljongen på Värmlands regemente som hade kunnat pryda Stora torget.

Exempel på byggnader med arkitektoniskt värde i Karlstad

Löfbergs Lila, arkitekter Stig Florén och Janne Feldt, 1960.

Stadshuset, arkitekt Per Lagergren, 1963.

Glashuset, F E Arkitekter AB, 1993.

Stadsbiblioteket, arkitekt Janne Feldt, 1973.

Med pensel och färg som arbetsredskap – i Joakim Johanssons konstnärateljé är det ständigt nya konstverk på gång. Gråskalorna i paljetten används flitigt.

För Joakim Johansson är bildvärlden den verkliga världen och den har han i sin ateljé på Norrstrand.

MARIE AAKRE

Joakim Johansson – konstnär i Karlstad

– Jag bor inte i Karlstad utan på Norrstrand!

Orden kommer från Karlstadskonstnären Joakim Johansson och han säger det med ett stort leende.

Men faktum är att det finns en stor gnutta sanning i påståendet. Han tillbringade hela barndomen och uppväxttiden i Karlstadsstadsdelen Norrstrand och skulle aldrig drömma om att lämna den. Här har han sedan många år sin konstnärateljé i en källarlokal, helt anonym på utsidan. Men där inne är atmosfären bohemiskt trivsamt, med staffli, penslar, färger, färdiga och halvfärdiga tavlor och konstböcker som skvallrar om en hårt arbetande konstnär tillvaro.

Joakim började måla tavlor för 22 år sedan, då var han 24 och i vår har han fyllt 46.

– Men utan familj och barn, och inga semester, motsvarar väl timmarna jag målat snarare 40 år, skrattar Joakim.

Hur som helst så har mycket hänt i hans konstnärskap sedan den där dagen 1989 då han stegade in i gamla Domusvaruhuset i Karlstad med en hundralapp på fickan för att köpa pannå och oljefärger.

Med en tekniskt inriktad gymnasielinje bakom sig hade Joakim jobbat med lite av varje, drev bland annat en liten cykelverkstad en tid, utan att känna att han hittat rätt i yrkeslivet. Visserligen hade teckningsbetygen alternerat mellan fyror och femmor under skoltiden, men efter det inskränkte sig hans konstnär ambitioner till, som han säger, telefonklotter.

Startskottet blev ett besök hos en vän till familjen. Denna

Välkänd gatuvy i Karlstad. Järnvägsgatan med järnvägsstationen i bakgrunden och det gamla Domusvaruhuset, som numera är historia, till vänster. Från Joakim Johansson tidiga konstnärår.

hade tavlor som en väninna till henne hade målat.

– Hon skröt över dessa och tyckte de var väldigt fina. Jag tyckte inte alls de var bra och tänkte: ”Jag ska minsann visa dem...”

Det var då Joakim cyklade ner till Domus – och ja, på den vägen är det.

– Jag blev fast direkt! säger konstnären som nyligen hade två av sina målningar med på Liljevalchs vårsalong i Stockholm – och som såldes för 70 000 respektive 55 000 kronor.

Under några år prövade han på lite olika tekniker; tecknade perspektiv av hus och målade naturmotiv och porträtt på kompisars barn. En och annan tavla såldes billigt till vän-

ners föräldrar och andra i bekantskapskretsen. Han har även avverkat en period då han målade travhästar.

I början arbetade Joakim mycket utomhus på olika platser runtomkring på Norrstrand och Gubbholmen, berättar han.

– Sen började jag dra mig ner mot centrum och där kunde jag ju inte stå med staffliet, så då började jag ta foton och arbeta utifrån dem i stället. Det var 1993 jag började göra Karlstadsmotiv, minns han.

Våren 1995 visade han Karlstadsmålningar på en samlingsutställning på Galleri K i Karlstad. Och sålde rubbet. Sin första separatutställning med Karlstadsmotiv hade han på Galleri Lars 2003.

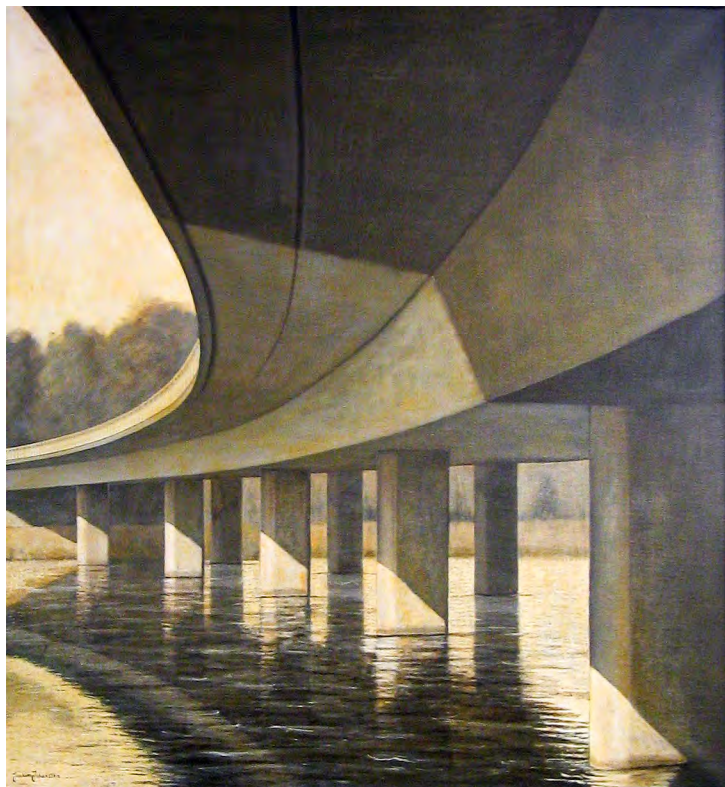

Västra Torggatan med folkvimmel på gågatan och Handelsbanken till höger. Målning signerad Joakim Johansson 1996.

– Jag sålde allt på två dar, det var roligt – men ändå inte. Det kändes för inställsamt, tyckte Joakim när glädjen lagt sig något.

Under hans första period som Karlstadsmålare var motiven färgrika och fulla av detaljer – i det närmaste exakta åter- speglingar av gatuvyer och välkända byggnader i Karlstads

centrum. När han åter ställde ut separat på Galleri Lars två år senare var det en helt ny typ av Karlstadsmotiv han visade upp. Avskalade stadsbilder, koncentrerade närbilder på trappuppgångar, gatuhörn och korsningar i dämpade, gråsvarta färgskalor. Människorna som fanns med tidigare hade nu plockats bort.

Borgmästarbron i avskalad och ren skepnad i Joakim Johanssons tappning.

in och samspelar med skuggor som reflekteras mot ljusa väggar och ett rutigt golv. Målningen tillhör i dag konstmuseets samlingar.

Han är även representerad bland annat på Värmlands museum, Karlstads kommun och Landstinget i Värmland.

Sensommaren 2009 invigdes en separatutställning signerad Joakim Johansson i Cyrillusrummen på Värmlands museum.

– Då var det ungefär fifty-fifty interiörer med trapphus och interiörer med människor, säger han.

Separatutställningar har han haft även på Galleri Bergman (2006), i Arvika konsthall (2007) och Maddam i Simrishamn förra sommaren. Flera gånger har han haft tavlor med på Värmlands konstförenings höstsalong på Värmlands museum och deltagit i ett flertal samlingsutställningar, bland annat i Åmåls konsthall och på Prosgårdslagårn i Torsby. Ja förutom Liljevalchs då förstås, där Joakim hade med

en målning även på förra årets vårsalong. Och som fann en köpare.

Under maj nu i vår har Joakim Johanssons konst ställts ut på Galleri Agardh & Tornvall i Stockholm. Hans första separatutställning i Stockholm. Redan efter första dagen hade några av målningarna sålts, varav en med prislappen 80 000 kronor. Precis som på ett av verken som var med på Liljevalchs i början av året, är det konstnären själv som är huvudpersonen på de flesta av målningarna. Självporträtt, men ändå inte. Joakim använder sig själv som modell – en mänsklig figur – men ser det inte som självporträtt. Utställningarna är viktiga, självklart uppskattar han att få bekräftelse. Men bara i lagoma doser.

– Jag målar inte för att sälja, det är inte det som är drivkraften, säger Joakim. A och O för mig är själva arbetet.

Efter en utställningsperiod längtar han alltid efter lugnet i ateljén. Om han ens lämnat den – att fysiskt närvara på sina egna vernissager är ingen självklarhet för honom.

Av konstkritiker beskrivs han ofta som fotorealist.

– Jag vill inte vara fotorealist! säger Joakim med eftertryck. Jag tycker inte att jag kopierar exakt, i alla fall inte sen jag slutade med stadsbilderna.

– Jag ville inte att man skulle se var i Karlstad motiven var hämtade ifrån.

Den här gången sålde han 22 av 30 målningar.

Med åren har dukarna blivit allt större och färgerna allt färre i Joakim Johanssons bildvärld.

– Jag gillar att riktigt gå in i en tavla, men jag ledsnade på färgerna, det blir för mycket information som bara tar energi.

I dag använder han inte mer färger än vad som är nödvändigt för att hålla ihop motivet.

– Kanske tre per målning, säger han och berättar att han 2008 gick över till olja från akryl som han använt fram till dess.

Sedan några år befolkas Joakim Johanssons motivvärld av människor. Anonymt placerade i dunkelt avskalade interiörer – målningar som inte sällan lämnar betraktaren med fler frågor än svar. Frågor som inte konstnären heller kan ge exakta svar på. Tolkningarna är upp till var och en.

Sommaren 2008 deltog han tillsammans med andra konstnärer i utställningen Different rooms på Kristinehamns konstmuseum. Två gånger tre meter mäter målningen som Joakim bidrog med. En interiör där ljuset letar sig

Joakim Johansson vid staffliet i sin målarverkstad på Norrstrand i Karlstad. Målningen han håller på med står Joakim själv modell för, men något självporträtt är det inte. Bilden utgår från ett foto på konstnären iförd en Elvismask. Men den ursprungliga idén har ändrat kurs under arbetets gång.

Joakim jobbar fortfarande med fotografier som förlagor till sitt måleri. Som ett slags skisser.

– Men i dag går jag ifrån fotot och lägger till eget. Nu släpper jag verkligheten, det vågade jag inte tidigare. Det har med självförtroendet att göra, säger Joakim, som sedan 2005 tillhör Värmlands konstnärsförbund och 2009 tilldelades ett

arbetsstipendium på 100 000 kronor från Statens Konstnärsnämnd.

Ibland har han jämförts med den amerikanske realisten Edward Hopper (1882-1967) och på senare år har paralleller dragits till den så kallade nya Leipzigskolans, dit bland annat den unge, tyske och mycket framgångsrike realisten Tim

Joakim Johansson 5 - 28 Maj 2011
Galleri Agardh & Thornvall

Utställningskatalogens framsida.

Eitel räknas. Joakim värjer sig dock för alla jämförelser med andra konstnärer.

– Det finns mycket konst som är intressant, men jag inspireras nog generellt sett mer av foton. Fotoprogram på tv ser jag till exempel alltid, men inte alltid när det är ett konstprogram.

Han studerar gärna fotoböcker men just denna dag bläddrar han lite extra i en stor och rikligt illustrerad bok om den brittisk-irländske målaren Francis Bacon (1909-92).

– Han är ingen idol, men hans målningar är väldigt anorlunda och han har en bra färgkänsla.

Mellan målarpassen i ateljén kopplar han av med dagliga korsord och sudokun (bara de riktigt svåra som han får brottas ordentligt med). Håller sig i gång gör han med gympta två gånger i veckan i Norrstrandsskolans gymnastiksal och går ofta promenader.

– Jag brukar rama in Norrstrand – går längs Rudsvägen – Hagaborg – Svinbäcken, säger han och skrattar.

Fotboll och innebandy på motionsnivå spelar han också. På Norrstrand trivs han och har många av sina vänner.

Tavlan "The Thing" är en av ett tiotal som i maj ställts ut på Galleri Agardh & Thornvall på Östermalm i Stockholm. Vad är det mannen på bilden, som konstnären själv stått modell för, så koncentrerat studerar under ljuset av skrivbordslampan. Något givet svar finns inte.

– Men man kan sakna de gamla originalen från förr – som Amanda och Kalle Knepig, säger han.

Framför allt saknar han sin mamma Inger som hastigt gick bort för några år sedan. Utan henne hade han förmodligen inte varit där han är i dag. Det var hon som stöttade ekonomiskt i perioder under Joakims första trevande år som konstnärspirant.

– Hon klagade aldrig och sa att jag borde skaffa mig ett

"riktigt" jobb, säger han. Jag har hela tiden känt att jag kommer att lyckas, vetat att jag kan lära mig. Men det går inte att ha bråttom.

I dag är han en etablerad konstnär. Har hittat "sin grej" i livet och har målandet som yrke. Så mycket för att resa långväga är han inte, Joakim. För honom är bildvärlden den verkliga världen och den har han i sin ateljé på Norrstrand i Karlstad.

"The Box", en av målningarna som ställdes ut på årets vårsalong på Liljevalchs. Om den välkammade mannen ställer ner eller plockar upp något ur lådan, låter Joakim Johansson vara osagt. Det ligger i betraktarens ögon att avgöra.

De nyintagna medlemmarna vid vårgillet 2011 från vänster: Lars Béäff, Karl-Fredrik Dahlström, Bo Edman, Lars Einarsson, Ingrid Einarsson, Gunnel Lindquist, Kenneth Lindqvist, Karl-Axel Nilsson, Paula Wallin. Tyvärr råkade Lars Béäff och Gunnel Lindquist vända sig bort just i fotoögonblicket.

Nio nya medlemmar och stadsarkitektens visioner för Karlstad var huvudingredienserna vid vårgillet 2011.

Vårgillet 2011

Fredagen den 15 april var det inte bara medlemmar i Carlstads-Gillet som infunnit sig vid Stora torget i Karlstad. Under eftermiddagen-kvällen hade stora skaror Karlstadsbor och andra värmlänningar samlats här för att hylla Färjestads hockeyhjältar som dagen innan hade tagit hem SM-guldet. Så feststämningen låg redan i luften när Vårgillet drog i gång mötesförhandlingarna inne i gamla Wermlandsbankens lokaler – för första gången med nya äldermannen Monica Elgh vid rodret. Omkring 130 medlemmar hade slutit upp.

Efter gillet öppnande stod som vanligt intagning av nya medlemmar först på programmet. Dessa var denna gången

nio till antalet. I skattmästare Per Anders Olsons ställe (som var bortrest denna Vårgilleskväll) gick skrivaren Erik Hellberg in och föreslog en höjning av medlemsavgiften med 25 kronor, vilken klubbades igenom utan protester. Årsavgiften ligger därmed på 225 kronor, varav 25 kronor avsätts till författarfonden.

Därefter var det dags för kvällens gäst att presentera sig. Det var Karlstads stadsarkitekt Måns Hallén som gjorde entré och höll ett trevligt och engagerande anförande på temat ”Mina tankar om Karlstad”. Som ganska färsk på sin post (han tillträdde i höstas) och utan tidigare kopplingar till

Samma dag som Vårgillet ägde rum hyllades de nykorade svenska mästararna i ishockey, Färjestads BK, på Stora torget och i luften.

Karlstad, var det i mångt och mycket en ”utomstående” syn på staden och dess utvecklingsmöjligheter han förmedlade. I ett klart och tydligt perspektiv.

Angående visionen att Karlstad ska växa siar Måns Hallén att vi förmodligen hinner fram till 2030 innan invånarantalet är uppe i 100 000. Han understryker det viktiga i att ha med sig det historiska perspektivet när man planerar stadsbyggandet framåt i tiden. Han berömmar det äldre Karlstad för sina breda esplanader, tydligt getaltade byggnader, som Stadshotellet med sin konvexa fasad, och Stora torget med sin öppna och flexibla yta. Järnvägsstationen beskriver han som en pärla och framhåller Lagbergets vackra blickfång.

Dock beklagar han senare decennierna, som han säger, vårdslösa hantering av centrum. Här har skett en förtätning, där inte minst de ”spännande innergårdarna” gått förlorade.

Dåliga trafiklösningar finns det också flera exempel på i

Karlstad, menar han, och nämner bland annat Hamngatan som en mindre attraktiv miljö. Parkeringshuset som ligger mellan järnvägen och Hamngatan beskriver han som ett riktigt klavertramp.

Måns Hallén betonar också vikten av att skapa mötesplatser i staden och ser flera ”slumrande potentialer” i Karlstad, bland annat det vackra Residenstorget som han tycker skulle kunna användas på ett mycket bättre sätt.

Vi ska bygga ut staden i stället för att förtäta den, anser stadsarkitekt Hallén. ”Bygg Karlstad som Manhattan men husen får inte konkurrera med de historiska byggnaderna!” Ny och äldre stadsbebyggelse ska sedan kuggas i varandra och länkas ihop på ett bra sätt.

Mycket positivt ser han på det spännande byggande som pågår i inre hamn. Här ska skapas både goda boendemiljöer och fina offentliga platser.

Gillebrev och -märken överlämnas till de nyintagna medlemmarna av vice äldermannen Karl Axel Hjerdt, äldermannen Monica Elgh och skrivaren Erik Hellberg.

Leif Ronge och Barbro Järliden samtalar under mingelpausen.

Stadsarkitekten, Måns Hallén, delade med sig av sina visioner om ett framtidens Karlstad.

Sedan Monica Elgh tackat Måns Hallén för hans synnerligen intressanta tankar om Karlstad och överlämnat en bukett blommor, stod supé på programmet. Gående bord med stora Värmlandsbuffén med lax och vilt från Claessons restaurang på Karolinen var läckert framdukade. Mycket välsmakande! Sånginslagen stod gillesmedlemmarna själva för denna afton. Allsång med munskänk Kjell Lenander som duktig ledare och skön solosång i vårliga toner av Barbro Järliden. Kvällen fortsatte under livligt samspråk och Monica Elgh hade avklarat sitt första gille som ålderman med stor bravur.

De närvarande medlemmarna följde med spänning både förhandlingarna och stadsarkitektens föredrag.

Måns Hallén avtäckades med blommor av åldermannen.

Vattentornet på Herrhagen 2011 och vid invigningen 1890.

Sven Larsson lämnade efter sig ett stort antal handlingar med information om Karlstad. Vattentornet på Herrhagen har en otrolig historia.

SVEN LARSSON

Vattentornet på Herrhagen

Vi ser Vattentornet på Herrhagsberget som det såg ut vid invigningen i april 1890. Gustaf Fröding skrev i Karlstads-Tidningen att det var ett fruktansvärt torn som påminde om Bastiljen i Paris. Bygget påbörjades 1888, det är fastnaglat i berget och har grundmur av 125 cm tjocklek. Byggnadskostnaden var 50.000:- och reservoaren rymde 550 m² vatten. Men Herrhagskolan som invigdes onsdagen 11 sept 1907 hade inte fått vatten på de tre översta våningarna om man inte byggde till tornet.

Detta skedde under åren 1904-1905 och tillbyggnaden var 8,2 m. Hur gick nu då detta till, jo man lånade kraftiga domkrafter från skeppsvarv och placerade dessa i tornet. Så högs tornet av strax nedanför frisen varefter det lyftes så att murning kunde ske och en 30 m hög byggnad hade skapats.

1986-87 övertog HSB tornet och gjorde en ombyggnad för nästan 9 milj kronor. Med fönster runt om, och med en underbar utsikt, ligger på tionde våningen konferenslokaler med kök. För övrigt finnes 15 lägenheter, fyror, treor och tvåor.

Diverse information

Din mailadress

Vi har i tidigare utgåvor av denna tidning uppmanat medlemmarna i Carlstads-Gillet att meddela sin mailadress. Gensvaret har varit dåligt.

Vi vädjar om bättring och vill att Du skickar in din mailadress till Carlstads-Gillet på nedanstående adress.

carlstads-gillet@telia.com

Du kanske har meddelat den tidigare men hellre en gång för mycket än för lite.

Bidrag

till tidningen Gillet 2012 mottages
tacksamt senast 2012-01-31

Höstgillet 2011

äger rum torsdagen den 24 november

Några rader från redaktörerna

Att producera vår medlemstidning Gillet är ett kärt besvär. Varje år får man som redaktör lära sig något nytt om Karlstad och får dessutom förmånen att dela med sig av sina nyvunna kunskaper till Gillets läsare.

Tidningen bygger i stor utsträckning på att många deltar med bidrag och hjälper till att skapa ett varierat innehåll. Den skall bestå av artiklar både om tider som har varit och tider som för närvarande är och även om tider som komma skall. Detta vill vi redaktörer ha hjälp med.

Under årens lopp har naturligtvis många av våra medlemmar delat med sig av sina minnen, men rimligtvis borde det finnas massor av intressant material i medlemmarnas gömmor som blir spännande läsning för den som får tidningen.

Nu kan det ju vara så att någon tycker att det tar emot att skriva själv, men ändå tycker att han eller hon har något intressant att berätta för Gillets medlemmar. Tala då om det för oss så kan vi rycka ut med penna och kamera och göra en intervju.

Marie Aakre – en välkommen förstärkning av Gillets redaktion.

I årets tidning är vi två som med gemensamma krafter har skapat innehållet och vi har naturligtvis redan nu idéer även för nästa års tidning, men vi ber om hjälp för att få ett varierat innehåll.

Trevlig läsning av Gillet årgång 2011!
Marie Aakre – Per Berggrén

Avsändare: Carlstads-Gillet
c/o Karlstads kommun
Gamla Wermlandsbanken
651 84 Karlstad

2008

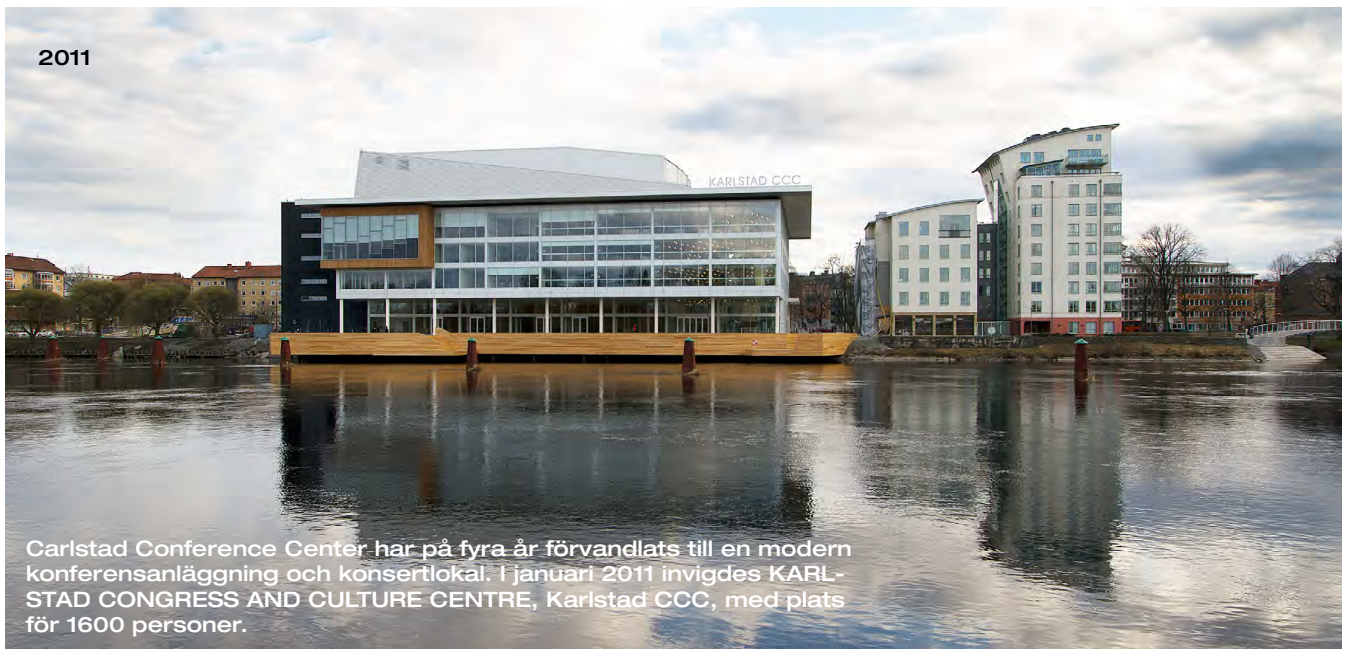
2009

2010

2011

Carlstad Conference Center har på fyra år förvandlats till en modern konferensanläggning och konsertlokal. I januari 2011 invigdes KARLSTAD CONGRESS AND CULTURE CENTRE, Karlstad CCC, med plats för 1600 personer.